

Verksamhet

Gödselhantering, Gesterby Mjök
Bomarsund
Sund

Beslut om avslut

Ärendet gällande felaktig gödselhantering avslutas utan vidare åtgärder.

Motivering

Vid inspektioner av åkrar i Bomarsund, Sund, kunde Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet, ÅMHM, konstatera att flytgödseln som spreds på obevuxna åkrar i slutet på oktober 2023 inte hann myllas ned eller att åkrarna plöjdes inom ett dygn. Inkomna bilder från en anmälare, visar att flera av bolagets arrendeåkrar i Finby, Sund, inte heller blev plöjda inom ett dygn efter spridning.

Enligt 6 § i Ålands landskapsregerings beslut (2016:41) om begränsning av utsläpp i vatten från jordbruket, nitratbeslutet, ska spridning av gödselmedel på åkrar göras så att det inte sker någon avrinning i vatten och på ett sådant sätt att packningsskador minimeras. Gödselmedel får inte spridas på tjälad, snötäckt eller vattenmättad mark. Vid spridning av stallgödsel och organiska gödselmedel på hösten efter 15 september på obevuxen mark ska gödseln alltid omedelbart, senast inom ett dygn, myllas ned eller så ska åkern plöjas.

Enligt 6 § nitratbeslutet är maximimängden av stallgödsel som får spridas på hösten efter 15 september, för flytgödsel av nötkreatur, 20 ton/ha. Enligt 7 § nitratbeslutet finns även en begränsning på hösten på 30 kg lösligt kväve/ha vid odling av höstsäd.

Gesterby Mjök Ab:s miljö tillstånd ÅMH-Pn 16/09, reviderat 15.03.2021, innehåller allmänna villkor om ansvar och kunskap om verksamhetens miljöpåverkan samt om spridning av gödsel med stöd av landskapslag (2008:124) om miljöskydd och vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, vattenlagen.

ÅMHM bedömer att jordbrukaren inte till fullo följt villkorsskrivningen om ansvar, kunskap och gödselspridning i miljö tillståndet, bestämmelserna om gödselspridning i nitratbeslutet eller de skäligen skyddsåtgärder som beskrivs i 4 kap. 7 § vattenlagen. En verksamhetsutövare ska iaktta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar samt iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvalitet.

ÅMHM bedömer att jordbrukaren inte iakttog skäligen försiktighetsmått, då denne utförde spridning av gödsel på åkrar i slutet på oktober 2023, trots att

väderprognoserna lovade mycket nederbörd i månadsskiftet oktober-november. I villkor 6 i miljötillståndet står att spridning av stallgödsel på hösten ska undvikas samt att hänsyn ska tas till rådande väderleksförhållanden.

ÅMHH kunde inte vid inspektionerna se att gödslingen på åkrarna i Bomarsund orsakat avrinning till vatten, men bedömer att risk för avrinning finns då flytgödsel låg utspritt på åkrarna i samband med stor nederbörd. Nederbörden och vattenflödet i diken var mycket höga i området den 01.11.2023. Avrinning av gödsel i området leds söderut och näringsämnena når slutligen Lumparn, med risk för ökad övergödning som följd.

ÅMHH bedömde att de inlämnade uppgifterna i skifteskortet för åkern i Bomarsund visade på överskridning av mängden flytgödsel som spreds efter 15.9. Enligt de första uppgifterna spred jordbrukaren 28 ton flytgödsel per hektar den 30.10.2023. Jordbrukaren lämnade därefter in en korrigering, där de nya uppgifterna i skifteskortet var förenliga med nitratbeslutet. ÅMHH kan, då myndigheten inte var på plats under gödselspridningen, inte kontrollera eller bekräfta att uppgifterna i skifteskortet är korrekt ifyllda. Arbetet med tillsyn gällande mängd kvävegödselmedel och skifteskort kommer att diskuteras och utarbetas med andra myndigheter inför kommande odlingssäsong.

ÅMHH har som praxis att polisanmäla större utsläpp som förorsakar förorening av vatten samt meddela överträdelser av bestämmelser i nitratbeslutet till jordbruksbyrån vid Ålands landskapsregering.

ÅMHH avslutar ärendet.

Bakgrund

30.10.2023 inkom två anonyma samtal gällande felaktig gödselspridning i Bomarsund och Finby, Sund. Hos personerna fanns även oro över att mängden gödsel som spreds var överdimensionerad.

30.10.2023 och 31.10.2023 utfördes inspektioner i Bomarsund, Sund. Inspektionsprotokoll skickades på hörande den 08.11.2023.

14.11.2023 ringde jordbrukaren för att bemöta de frågor som efterfrågades i inspektionsprotokollet. Samtalet sammanfattades i en notering.

15.11.2023 inspekterades åkrar i både Bomarsund och Finby, Sund. Notering upprättades om att alla obevuxna och gödslade åkrar blivit plöjda.

16.11.2023 inkom ytterligare en anmälan på gödselspridningen i Finby och Bomarsund. Anmälaren kompletterade anmälan med bilder den 10.01.2024.

14.12.2023 kompletterades ärendet med skifteskort och gödselanalyser. ÅMHH:s

sammanställning och bedömning av skifteskortet skickades på hörande 03.01.2024.

04.01.2024 inkom ett korrigerat skifteskort.

Avgift

Totalt 400 €. Myndighetens handläggningstid för ärendet uppgår till 5 timmar.

För handläggning av ärendet uppbärs en avgift om 80 euro per arbetad timme enligt avgiftstabell 6 i Ålands landskapsregerings beslut om taxa för Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet 2023. Taxan finns på amhm.ax/avgifter.

Besvär

Besvärсанvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Helena Boman
Sektionschef
Beslutande

Ann-Sofi Wikingson
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilaga

1. Besvärсанvisning
2. Faktura (ej vid e-faktura)